

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในสถานการณ์ปัจจุบัน มีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นอย่างรวดเร็วและต่อเนื่อง อันเป็นผลจากการก้าวเข้าสู่ยุคโลกาภิวัตน์ เป็นความเจริญก้าวหน้าทางวัตถุอย่างเดี่ยว หรือยุคสังคมนิยมเทคโนโลยีสารสนเทศจนมีนิยามกล่าวกันว่า “ใครมีข้อมูลสารสนเทศก่อนหรือมากกว่า คือผู้ชนะ หรือผู้นำในยุคนี้” ได้แก่ กระบวนการทางข้อมูล การเก็บรักษา และการจัดเป็นระบบของข้อมูล สิ่งเหล่านี้จะเป็นทรัพยากรที่สำคัญที่สุดในการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมการเปลี่ยนแปลงได้มีผลกระทบต่อสังคมของมนุษย์มาก อันเนื่องมาจากความอยู่รอดของการดำรงชีวิตของมนุษย์ เพราะมนุษย์ต้องดิ้นรนต่อสู้ ต้องปรับตัวเพื่อการอยู่รอดปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อม ต้องแข่งขัน ผู้ใดที่มีความพร้อมด้านข้อมูลดีกว่าเป็นผู้ได้เปรียบ ซึ่งมีความสำคัญยิ่งต่อการบริหารและจัดการทุกด้านทุกระดับไม่ว่าระดับหน่วยงานหรือระดับชาติ

สังคมไทยได้รับระบบการสื่อสารที่ทันสมัย โดยการควบคุมด้วยคอมพิวเตอร์มาใช้ในการสื่อสารระหว่างประชาชน หน่วยงานราชการ ตลอดจนถึงด้านธุรกิจ อุตสาหกรรม สร้างความรวดเร็วด้านข่าวสารต่างๆ ส่งผ่านผู้รับไม่กั้นที่ เป็นผลให้สังคมไทยมีความเจริญก้าวหน้าทางวัตถุมากขึ้นไป โดยที่มองข้ามการพัฒนาทางด้านจิตใจ ถ้ามุ่งเน้นการพัฒนาทางสังคมมากกว่าการพัฒนาจิตใจของมนุษย์ ผลที่ตามมาก็คือ จิตใจของคนไทยจะต่ำลง มีความเห็นแก่ตัวโดยไม่คำนึงถึงความยุ่งยากความเดือดร้อนของผู้อื่น (สุพล วังสินธุ์ 2534 : 13)

งานของผู้บริหารในสถานศึกษาเป็นงานที่สำคัญและยากยิ่ง เพราะผู้บริหารต้องทำงานกับสิ่งที่มีความซับซ้อนที่สุดคือ “คน” การบริหารคนต้องใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์มากที่สุด งานที่บริหารจะสำเร็จได้เมื่อสามารถทำให้บุคคลได้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมให้เป็นไปตามที่ต้องการ ในขณะที่ต้องประพฤติตนอยู่ในกรอบของศีลธรรม เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีของบุคคลในองค์กร การที่ผู้บริหารจะทำหน้าที่ให้สมบูรณ์ จะต้องพัฒนาตนเองให้มีความรู้ความสามารถทางวิชาการทั้งทฤษฎีและปฏิบัติ และมีความเพียบพร้อมทางด้านคุณธรรมความประพฤติ

การปฏิบัติงานทั้งหลายเมื่อเกิดข้อบกพร่อง ผิดพลาด ก็ก่อให้เกิดความเสียหายขึ้นทั้งนั้น เมื่อปฏิบัติงานผิดพลาด ผู้บริหารก็ต้องรับผิดชอบในผลแห่งความเสียหายที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว แต่ความผิดพลาดบกพร่องของผู้บริหารที่เกิดจากการละเลย ไม่ได้ตั้งใจทำให้เกิดผลในระยะยาวไกล

และเสียหายกับองค์กร กับผู้ได้บังคับบัญชา ผู้บริหารจึงพึงควรระวังในข้อนี้ไว้ด้วย (คุณธรรมและจิตสำนึกของข้าราชการครู : 7)

ในขณะเดียวกันคนที่มีความรู้มาก คนที่เป็นบัณฑิตในทางโลกอาจเป็นคนเก่ง แต่มิได้เป็นหลักประกันว่าจะต้องเป็นมีคุณธรรมเสมอไป หากไม่มีธรรมะในตน และอาจกลายเป็นจอมโจร บัณฑิตไปได้ หากไม่มีการปรับระบบแก้ไขสิ่งที่เกี่ยวข้องให้ดีขึ้น ดังพระบรมราโชวาทของ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวความว่า “...คนที่ไม่มีธรรมะเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวเป็นเครื่องดำเนินตาม คงจะหันไปทางทุจริตโดยมาก ถ้ารู้น้อยก็จะโกงไม่คล่องหรือโกงไม่สนิท ถ้ารู้มากก็จะโกงคล่องขึ้น...” พระบรมราโชวาท พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ในการเสด็จไปเปิดโรงเรียนประชาบาลสำหรับประชาชนครั้งแรกที่วัดมหรธรรณพาราม (คุณธรรมและจิตสำนึกของข้าราชการครู : 7) และพระบรมราโชวาทในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในรัชกาลปัจจุบันที่ทรงพระราชทานไว้ความว่า “...ในบ้านเมืองเราทุกวันนี้ มีเสียงกล่าวกันว่าความคิดจิตใจของคนเปลี่ยนแปลงไปในทางที่เสื่อม ความประพฤติที่เป็นความทุจริตหลายหลาก มีที่ท่าจะกลายเป็นสิ่งที่คนทั่วไปยอมรับและสมยอมให้กระทำได้เป็นธรรมดาสถานการณ์เช่นนี้ ย่อมทำให้ชีวิตจิตใจของแต่ละคนมีคมัวลง ไปเป็นปัญหาใหญ่ที่เปรียบเสมือนกระแสดลื่นที่ไหลท่วมทั่วไปหมด จำเป็นต้องแก้ไขด้วยการฝ่าคลื่นดังกล่าว...” พระบรมราโชวาทพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในรัชกาลปัจจุบัน (คุณธรรมและจิตสำนึกของข้าราชการครู : 7)

และมีพระบรมราโชวาทที่ทรงปรารภไว้อันแสดงว่า ทรงวิตกและห่วงใยภาวะที่สังคมวิฤตติ “เห็นผิดเป็นชอบ” ความตอนหนึ่งว่า “...ความเปลี่ยนแปลงตอนหนึ่งที่นำวิกฤตก็คือ ทุกวันนี้ ความคิดอ่านและความประพฤติหลายๆ อย่าง ซึ่งแต่ก่อนถือว่าเป็นความชั่วความผิด ได้กลายเป็นสิ่งที่สังคมยอมรับแล้วพากันประพฤติปฏิบัติ โดยไม่รู้สึกสะอึ้งสะเทือน จนทำให้เกิดปัญหาและทำให้วิถีชีวิตของแต่ละคนมีคมัวลง ไป ข้าพเจ้าเห็นว่าเป็นหน้าที่ของชาวพุทธจะต้องร่วมกันแก้ไขปัญหานี้ อย่างจริงจัง แต่ละท่านแต่ละฝ่ายต้องยึดหลักให้มั่นคง ที่จะไม่ทำอะไรๆ ที่ชั่วที่เสื่อม ต้องกล้าและบากบั่นที่จะทำแต่สิ่งที่เป็นความดี เป็นความถูกต้องและเป็นธรรม เพื่อให้ผลความประพฤติปฏิบัติชอบบังเกิดเพิ่มพูนขึ้น และกำจูนส่วนรวมไว้ไม่ให้เสื่อมทรุดลง หากให้กลับฟื้นคืนดีขึ้น ได้เป็นลำดับ...” (พระบรมราโชวาทพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลปัจจุบัน พระราชทานแก่ที่ประชุมสมาคมพุทธศาสนาทั่วราชอาณาจักร ครั้งที่ 36 วันที่ 4 พฤศจิกายน 2536 ณ พุทธสถาน จังหวัดเชียงใหม่)

สรุปได้ว่าในปัจจุบันสังคมมองเห็นว่าสิ่งที่ไม่ดีเป็นสิ่งดี จึงกระทำกันอย่างไม่ละอายแก้ไข ทำให้สังคมเสื่อม ควรจะกลับมาหาหลักธรรมพัฒนาจิตใจของตน

ประกอบกับในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 มาตรา 43 กล่าวถึงสิทธิในการได้รับการศึกษาและการจัดการศึกษา และมาตรา 81 กล่าวถึงแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐในส่วนที่เกี่ยวกับการศึกษาโดยให้โรงเรียนจะต้องจัดการศึกษาให้มีความรู้คู่คุณธรรมสร้างจิตสำนึกเกี่ยวกับการบ้านการเมืองและการปกครองระบบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ผู้เป็นที่ผู้บริหารสถานศึกษา ต้องสร้างคุณธรรมเป็นแบบอย่างให้ปรากฏให้ผู้อื่นเห็น

นวลเพ็ญ วิเชียร โชติ (2524 : 156) ได้แสดงความคิดเห็นว่าปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในความไม่ถูกต้องตามทำนองครองธรรมและความสับสนปั่นป่วนขึ้นเนื่องมาจากเรามัวแต่มองผู้อื่นโทษผู้อื่น คือ มองว่าผู้อื่นเป็นผู้ทำให้เราเสื่อมลาภ เสื่อมยศ ถูกนิทนาและเกิดความทุกข์ แต่ถ้าหันกลับมามองตัวเอง รู้จักตัวเองแล้วปัญหาดังกล่าวในสังคมจะลดลงทันที

การทำงานทุกชนิดไม่ว่าในอดีตหรือปัจจุบัน จะล้มเหลวหรือสำเร็จมากน้อยเพียงใด แม้จะขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายอย่าง แต่สิ่งที่เป็นหัวใจสำคัญที่เป็นปัจจัยบ่งชี้อย่างแท้จริง คือ การบริหาร ในกระบวนการบริหารนั้นแม้จะต้องอาศัยปัจจัยอื่นๆ อีกมากมายมาสนับสนุน แต่สิ่งที่มาเป็นพลังในการขับเคลื่อนอย่างแท้จริง ก็คือ มนุษย์ และมนุษย์จะเป็นผู้ชี้ทิศทางขององค์กรได้อย่างแจ่มชัดขับเคลื่อนองค์กรไปสู่สภาพใด ผู้บริหารย่อมมีความสำคัญอย่างมากและสิ่งทีผู้บริหารต้องการมากกว่าความรู้ความสามารถในเชิงบริหารด้านต่างๆ เรียงรวมกันว่า จริยธรรม ศีลธรรมหรือคุณธรรม (พระมหาจรรยา สุทธิญาโณ 2545 : 1)

ในทำนองเดียวกัน การบริหารผู้บริหารหรือผู้บังคับบัญชาจะเก่งมากน้อยสักเพียงใดจะเป็นผู้นำแบบใด หรือสามารถใช้หลักธรรมาภิบาลและมนุษยสัมพันธ์ได้ดีมากน้อยเพียงใดก็ตาม สิ่งหนึ่งที่ผู้บริหารหรือผู้บังคับบัญชาจะขาดเสียมิได้ก็คือ คุณธรรม (บุญเลิศ ไพรินทร์ 2540 : 64)

พอจะสรุปได้ว่า ปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบันเกิดจาการกระทำของคนนั่นเอง เพราะต้องการในลาภ ยศ ชื่อเสียง จากอำนาจที่ตนเองมี เป็นผู้นำที่ขาดการใช้สติสัมปชัญญะ ใช้ความรู้ความสามารถในทางที่ผิดขัดต่อหลักคุณธรรมจริยธรรม

แต่บางครั้งการบริหารงานระหว่างผู้บริหารและผู้ใต้บังคับบัญชาก็ไม่ราบรื่น อีกทั้งงานด้านคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาบาง โรงเรียนยังไม่ได้รับการพัฒนาให้ทันสมัยกับการเปลี่ยนแปลงได้เท่าที่ควร ทำให้เกิดปัญหาในการบริหารงาน เช่น การขอย้าย การพิจารณาความดีความชอบ การมอบหมายงานให้ปฏิบัติ ซึ่งเป็นสาเหตุให้ผู้ใต้บังคับบัญชาไม่พอใจ จึงไม่ได้รับความร่วมมือในการพัฒนางาน ส่งผลต่อสถานศึกษาด้านต่างๆ ของภาระงาน เช่น กลุ่มงานวิชาการ กลุ่มงานบริหารบุคคล กลุ่มงานบริหารงบประมาณ และกลุ่มงานบริหารทั่วไป จึงไม่เป็นที่ยอมรับของชุมชน ผู้ปกครอง ดังนั้นการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องได้ทั้งงานและน้ำใจของเพื่อนร่วมงาน ผู้บริหารจะต้องใช้ทั้งพระเดชแลพระคุณ จะหวังใช้อำนาจอย่างเดียวมิได้ ย่อมไม่

เกิดประโยชน์ในการทำงาน (สงวน สุทธิเลิศอรุณ 2523 : 109) ผู้บริหารสถานศึกษาบางครั้งไม่ให้ความสำคัญกับการใช้คุณธรรมในการบริหารงานในสถานศึกษามากนัก ทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชาขาดขวัญและกำลังใจ และผู้บริหารไม่มีความรู้และความเข้าใจในเรื่องคุณธรรมชัดเจนพอ จึงทำให้น่าหลักธรรม ไปใช้ในเชิงของการบริหารเกิดผลดีเท่าที่ควร ผู้บริหารจึงจำเป็นต้องสร้างเสริมภาพพจน์ให้เป็นที่ศรัทธาและเชื่อถือ ซึ่งเป็นแนวทางการปฏิบัติ คือ มีความรัก ความสงสาร ความชื่นชมยินดี ความมีน้ำใจเป็นกลาง ไม่ลำเอียงทั้งรายบุคคลและคณะ ผู้บริหารที่ดีควรใช้พระคุณมากกว่าพระเดช ดังคำที่ว่า “...นายในฝัน ต้องมองผู้ร่วมงานเป็นลูกน้อง พวกเขาไม่ใช่ทาส หรือคนรับใช้ที่เราข่มขู่ได้”

การนับถือศาสนาของชาวไทย ที่มีพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติ ซึ่งในพระพุทธศาสนามีหลักธรรมที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้สร้างแรงจูงใจ ให้เกิดความร่วมมือในการบริหารงานของผู้บริหาร มีอยู่หลายหมวด เช่น ธรรมที่มีคุณค่าในการรักษาวินัย คือ เบญจศีล เบญจธรรม ธรรมที่ช่วยในการกระทำตนเป็นไปในทางที่ถูกที่ควร ธรรมที่ใช้ในการสร้างมนุษยสัมพันธ์ คือ สังคหวัตถุ 4 ธรรมแห่งความสำเร็จ ได้แก่ อิทธิบาท 4 ธรรมของผู้บริหาร พรหมวิหาร 4 ธรรมสำหรับนักปกครอง ทศพิธราชธรรม (วิสุทธิ ราตรี 2535 : 129) ในบรรดาหลักธรรมเหล่านี้เข้ามามีบทบาทสำหรับผู้บริหาร เพื่อใช้เป็นแนวทางการบริหารงาน ทำให้เป็นศูนย์รวมใจ รวมงาน และสามารถจัดการให้งานในการปฏิบัติหน้าที่ลุล่วงด้วยดี

ในสภาพการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 มีความก้าวหน้าด้านการจัดการศึกษา และมีการนำเอาเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน และเชิงการบริหารจัดการตามแนวคิดทฤษฎีของนักทฤษฎีทางตะวันตก ทำให้การเปลี่ยนแปลงด้านวัตถุมากกว่าด้านจิตใจ กล่าวคือ เกิดอำนาจนิยม วัตถุนิยม มีผลกระทบถึงบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับคุณธรรม วัฒนธรรม ประเพณีของพระพุทธศาสนาที่กำหนดไว้ ผู้บริหารสถานศึกษานำมาใช้ในการบริหารงานน้อยกว่าที่ควรจะเป็น ทำให้การบริหารงานไม่ราบรื่นและดีเท่าที่ควร ซึ่งสอดคล้องกับความคิดของ สุกพล เกื้อมะโนรมณ์ (2542 : 3) ผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 มีความสำคัญเช่นเดียวกับผู้บริหารหน่วยงานอื่น เพราะหน้าที่ของผู้บริหารการศึกษาที่ปฏิบัติหน้าที่เช่นเดียวกัน ต้องเป็นผู้หน้าที่เปี่ยมด้วยคุณธรรมจริยธรรมปฏิบัติกับลูกน้องประดุจหนึ่งดังญาติที่สนิทและมิตรพี่น้องที่แสนดี

ผู้วิจัย เป็นผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 มีความสนใจเป็นอย่างยิ่งที่จะทำการวิจัย เพื่อให้ได้คำตอบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาการศึกษาขั้นพื้นฐานในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 ได้ใช้ทศพิธราชธรรมใน

การบริหารจัดการ โรงเรียน และสามารถนำผลจากการวิจัยในครั้งนี้เป็นข้อมูลสำหรับผู้บริหาร โรงเรียนหรือหน่วยงานอื่นๆ เพื่อปรับปรุงและแก้ไของค์กรให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการใช้ทศพิธราชธรรมในการบริหารงานของผู้บริหาร โรงเรียน ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1
2. เพื่อเปรียบเทียบการใช้ทศพิธราชธรรมในการบริหารงานของผู้บริหารในโรงเรียน ขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1

สมมติฐานการวิจัย

ผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก ใช้ทศพิธราชธรรมในการบริหารงาน แตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนในโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 ในปีการศึกษา 2549 จำนวน 565 คน
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนในโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 ในปีการศึกษา 2549 จำนวน 320 คน ซึ่งได้มาโดยการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางอัตราส่วนของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan 1970 : 608) และใช้การสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) โดยแบ่งประชากรตามขนาดของโรงเรียน คือ โรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาดกลางและขนาดเล็ก ในแต่ละอำเภอ ต่อมาสุ่มตัวอย่างจากทุกชั้นภูมิโดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิชนิดเป็นสัดส่วน (Proportion stratified random sampling) โดยผู้วิจัยกำหนดจำนวนกลุ่มตัวอย่างของแต่ละชั้นภูมิโดยคำนวณสัดส่วนระหว่างขนาดของกลุ่มตัวอย่างกับขนาดของจำนวนประชากรของแต่ละชั้นภูมิ

ตัวแปร ที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ คือ ขนาดของโรงเรียน แบ่งเป็น 3 ขนาด คือ โรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่

2. ตัวแปรตาม คือ การใช้ทศพิธราชธรรมในการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 ทั้ง 10 ด้าน ดังนี้

- 2.1 การให้
- 2.2 การรักษากฎหมาย ระเบียบและวินัย
- 2.3 การเสียสละ
- 2.4 ความซื่อสัตย์และความเที่ยงตรง
- 2.5 การสุภาพอ่อนน้อม
- 2.6 ความ پاکเพียรในการทำงาน
- 2.7 การระงับและการควบคุมอารมณ์
- 2.8 การไม่อาฆาตพยาบาทและเบียดเบียนผู้อื่น
- 2.9 การมีความอดทนอดกลั้น
- 2.10. การธำรงรักษาความยุติธรรม

นิยามศัพท์เฉพาะ

การใช้ทศพิธราชธรรมในการบริหารงานของผู้บริหาร โรงเรียน หมายถึง การนำหลักธรรมจากทศพิธราชธรรมเข้ามาใช้กับการบริหารงานในงานหลักของโรงเรียน

การบริหารงานของผู้บริหาร โรงเรียน หมายถึง การบริหารงานในโรงเรียนให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้ที่มีแนวทางและเงื่อนไขคือ

1. รวบรวมและจัดระบบข้อมูลสารสนเทศให้เป็นปัจจุบัน
2. วางแผนและดำเนินงานตามแผนที่ได้วางไว้
3. ศึกษากฎหมาย กฎ และระเบียบที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติในแต่ละกลุ่มงาน
4. การบริหารงาน และการตัดสินใจเป็นรูปคณะบุคคล
5. การจัดระบบบัญชีให้ครบถ้วนถูกต้องและโปร่งใส

การใช้ทศพิธราชธรรมข้อการให้ หมายถึง การให้สิ่งของเพื่อบรรเทาทุกข์ตามความเดือดร้อนให้ผู้อื่นมีความสุข การให้ความรู้ ให้คำปรึกษา ข้อเสนอแนะ ให้ความรัก ให้ความไว้วางใจ การให้ความจริงใจ และการให้ความคุ้มครอง การให้อภัย

การใช้ทศพิธราชธรรมข้อการรักษากฎหมาย ระเบียบและวินัย หมายถึง การรักษากฎหมาย กฎ ระเบียบวินัย ข้อบังคับ การมีความละเอียดเคร่งครัดความซื่อ การครองตนอยู่ในเบญจศีลเบญจธรรม การประพฤติตนตามกฎหมาย และขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงาม และการปฏิบัติตน

อยู่ในระเบียบของหมู่คณะ

การใช้ทศพิธราชธรรมข้อการเสียดสละ หมายถึง การมุ่งมั่นให้เกิดประโยชน์สุขแก่ส่วนรวมเป็นที่ตั้งการเสียดสละทุ่มเทในการปฏิบัติหน้าที่ที่มีอยู่ และการเรียนรู้งานการเสียดสละผลประโยชน์อันพึงมีพึงได้เพื่องานให้สำเร็จ การเสียดสละปล่อยวางสิ่งที่ไม่ดีงามในตน

การใช้ทศพิธราชธรรมข้อความซื่อสัตย์และความเที่ยงตรง หมายถึง การซื่อตรงต่อตนเอง ต่อหน้าที่การงาน ต่อผู้อื่น ต่อตนเอง คือ การมุ่งมั่นกระทำตนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ต่อผู้อื่น คือ การปฏิบัติตนเอื้อเพื่อต่อผู้ร่วมงานกันอย่างมีความสุข

การใช้ทศพิธราชธรรมข้อการสุภาพอ่อนน้อม หมายถึง การสุภาพอ่อนน้อม การไม่เข่อหยิ่งทางร่างกาย วาจา และจิตใจ ไม่ถือตัว ไม่แสดงอาการความรังเกียจเคียดชังที่ ขณะที่สนทนามีความเป็นจริงกับทุกคนตามกาลเทศะ มีจิตใจเต็มเปี่ยมไปด้วยความเมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา

การใช้ทศพิธราชธรรมข้อความ پاکเพียรในการทำงาน หมายถึง การตั้งที่ที่จะขจัดสิ่งที่ไม่ดีงามอันก่อให้เกิดความเกียจคร้านในการทำงาน ได้แก่ ความจริงใจที่จะปฏิบัติแต่สิ่งที่เป็นประโยชน์ การขยันหมั่นเพียรในการทำงาน การมีความมุ่งมั่นในการจัดทำกิจกรรมให้บรรลุผลสำเร็จ การมีเหตุผล และการรู้จักห้ามจิตใจตนเอง

การใช้ทศพิธราชธรรมข้อการระงับและการควบคุมอารมณ์ หมายถึง การรู้จักและระงับในการควบคุมอารมณ์ ไม่เอาแต่ใจตนเอง นึกถึงโทษของการโกรธ การทำตนเป็นคนใจกว้าง เป็นคนไม่ผูกใจเจ็บกับใคร ระงับเตือนใจตนเอง ไม่ให้โกรธ มีการสงเคราะห์เกื้อกูลผู้ที่ทำให้โกรธไม่ลงโทษผู้อื่นที่ผิดด้วยอารมณ์

การใช้ทศพิธราชธรรมข้อการไม่อาฆาตพยายาบาทและเบียดเบียนผู้อื่น หมายถึง การไม่อาฆาตพยายาบาทและเบียดเบียนผู้อื่น ได้แก่ การไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน ไม่ละเมิดสิทธิอันพึงมีพึงได้ของผู้อื่นในเรื่อง ลาภ ยศ สรรเสริญ สุข เป็นคนที่แสดงความยินดีกับทุกคนที่ได้ดี สนับสนุนให้ผู้อื่นมีความเจริญก้าวหน้า หากผู้ใดกระทำผิดก็ลงโทษตามความผิด

การใช้ทศพิธราชธรรมข้อการมีความอดทนอดกลั้น หมายถึง การมีความอดทน การรู้จักข่มใจตนเอง การรอได้ การไม่กระวนกระวาย เก็บกิริยา และมีความอดทนต่อความดรามครำ เป็นคนที่มีความศรัทธาในงานที่ตนรับผิดชอบ มีความพยายามทำงานให้สำเร็จ เอาใจใส่ในการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเป็นธรรม ดูแลเอาใจใส่ไม่ขาดตกบกพร่อง พิจารณาใคร่ครวญไตร่ตรองในการทำงาน มีการศึกษาหาความรู้อยู่เสมอในการพัฒนางาน ปฏิบัติงานอย่างมีขั้นตอนครบวงจร

การใช้ทศพิธราชธรรมข้อการธำรงรักษาความยุติธรรม หมายถึง ความเที่ยงตรง ความถูกต้อง ไม่ผิดไปจากทำนองครองธรรม ไม่มีความได้เปรียบกับผู้อื่นที่มีเหตุผล เป็นคนเสมอต้นเสมอปลาย วางตนในหลักของความถูกต้อง ไม่มีความลำเอียง ให้ความเป็นธรรมเสมอหน้ากันกับทุกคน

ป้องกันคนไม่ดีทำร้ายคนดี สนับสนุนให้ผู้อื่นทำงานตามความสามารถที่มี แนะนำให้คนไม่ดีให้เป็นคนดี ผลักดันให้ทุกคนเป็นคนที่มีความคิดสร้างสรรค์ ร่วมใจกันด้วยการสื่อสารที่ดี

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ทำให้ทราบว่าผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 ใช้ทศพิธราชธรรมด้านการให้ การรักษากฎหมาย ระเบียบและวินัย การเสียสละ ความซื่อสัตย์ และความเที่ยงตรง การสุภาพอ่อนน้อม ความพากเพียรในการทำงาน การระงับและการควบคุมอารมณ์ การไม่อาฆาตพยาบาทและเบียดเบียนผู้อื่น การมีความอดทนอดกลั้น และการธำรงรักษาความยุติธรรมมากน้อยเพียงใด จากความคิดเห็นของครูผู้สอนในโรงเรียน
2. ทำให้ทราบผลเปรียบเทียบการนำหลักทศพิธราชธรรมในการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 ระหว่างโรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก
3. สามารถนำผลที่ได้จากการวิจัยไปปรับปรุงในการบริหารงานในองค์กรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไป